

статье представлены методологическое исследование интерактивного обучения в процессе становления креативных качеств будущих специалистов в учебно-воспитательном процессе Черкасского государственного технологического университета.

Ключевые слова: образовательный процесс, интерактивное обучение, креативная личность, творческий потенциал.

Svetlana Klyuchka. Interactive education in the formation of creative as ecological student.

Interactive education involves the development of the creative potential of young people. It stimulates changes in the way of activities, formation of the style of thinking members of the educational process. The article presents a methodological research of the interactive teaching in the process of skill development for future professionals in the education of the Cherkasy State Technological University.

Keywords: education, interactive teaching, creative personality, creativity.

Стаття надійшла до редакційної колегії 26.10.2016

УДК 81'243:004.031.42

© Кобринець О. С., 2016

Кобринець Ольга Станіславівна

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

ТЕХНОЛОГІЇ РОБОТИ З ІНТЕРАКТИВНОЮ ДОШКОЮ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ СТУДЕНТІВ

У статті розглянуто технології роботи з інтерактивною дошкою на уроках іноземної мови під час формування міжкультурної комунікації студентів.

Ключові слова: інтерактивна дошка, міжкультурна комунікація, іноземна мова.

У процесі підготовки студентів до міжкультурної комунікації кожен викладач іноземної мови постає перед проблемою вибору засобів та матеріалів, які він використовує під час практичних занять. Останнім часом широкої популярності набуває використання цифрової інтерактивної дошки, адже залучення засобів інформаційних технологій у сучасній освіті розширює стандартні методи навчання.

Метою даного дослідження є такий засіб навчання як інтерактивна дошка у процесі викладання іноземної мови та під час формування міжкультурної комунікації студентів.

Мета дослідження зумовлює вирішення наступних завдань:

- визначити поняття інтерактивної дошки та її основні функції;
- розкрити основні етапи підготовки уроку з її використанням;
- дослідити технологію роботи з інтерактивною дошкою;
- виокремити основні типи вправ, які можна виконувати за допомогою інтерактивної дошки у процесі викладання іноземних мов;
- з'ясувати переваги та недоліки роботи з інтерактивною дошкою.

Інтерактивна дошка – це сенсорний екран, який підключено до комп'ютера, зображення з якого проектор передає на дошку. Уперше інтерактивну дошку було продемонстровано у 1991 році. Її базові функції: копіювання / вирізання, приховування / виділення, «захоплення» зображення, створення таблиць та геометричних форм, збереження інформації, створення зв'язків між сторінками презентації тощо. Найбільш поширеною програмою, з якою працюють на інтерактивній дошці, є Smart NoteBook. Вона зручна та досить легка у використанні.

Для ефективного проведення уроку з використанням інтерактивної дошки вчитель готується заздалегідь: він визначає мету і завдання уроку, окреслює структуру заняття і етапи, на яких доцільно використати інтерактивну дошку. Потім складає сценарій уроку, тобто готує власну презентацію. Він сам вирішує, на якому етапі використати ті або інші мультимедійні ресурси: фото, аудіо-, відеоматеріали або електронні видання. Останній етап у підготовці уроку з інтерактивною дошкою – рефлексія.

Як показує практика, завдяки інтерактивній дошці учні більш ефективно виконують колективну роботу. Увага учнів перед величезним кольоровим екраном концентрується більше, ніж перед підручником або фотокопіями. Колективна робота з інтерактивною дошкою дозволяє розвинути багато можливостей під час вивчення іноземної мови: колективне написання тексту, колективне виправлення помилок у тексті, спільний пошук в інтернеті тощо. Кожен має можливість зробити власні помітки на дошці – місця вистачає для всіх. З іншого боку, кожен учень приймає активну участь під час дискусій на уроці, висловлює свою думку, виконує частину кожного завдання, і можна стверджувати, що інтеграція інтерактивної дошки дозволяє здійснити особистісно-орієнтований підхід у навчанні [2].

Інтерактивна дошка дозволяє виконувати оригінальні ігрові вправи. Наприклад, розподілення елементів / слів на категорії. Програма пропонує два шари, в які учні сортирують елементи. Наприклад, під час вивчення правил формування жіночого роду професій у французькій мові учні закріплюють набуті знання на тренажері, розподіляючи їх за рубриками: «Єдина форма» і «Дві

форми». Якщо відповідь невірна, комп'ютер повертає слово на його місце і учень розуміє свою помилку.

Ще одна можливість при роботі з інтерактивною дошкою, це створення інтерактивних квізів. Натискаючи на обрану відповідь, учень одразу бачить результат: комп'ютер позначає вірну відповідь зеленим кольором, а помилкову червоним.

Інший тип роботи з інтерактивною дошкою – заповнення таблиці для відпрацювання лексичного аспекту. Викладач читає вголос слова або вирази, а учні їх розподіляють у відповідні колонки. Учні спостерігають за роботою на дошці і коментують її.

Цікавою і улюбленою вправою учнів є пошук прихованих слів у сітці. Наприклад, знайти та обвести 15 слів за темою «Професії». Перелік слів на українській мові приховано під сіткою за допомогою інструменту «завіса». Учні по черзі шукають і обводять слова на дошці. Кожен використовує власний колір олівця. Це наочно демонструє, хто скільки слів знайшов. У випадку, якщо учні не можуть знайти декілька слів, вчитель дає підказку, відкриваючи завісу. Наприкінці учні перевіряють себе за допомогою ключа.

Здатність приховувати і показувати відповіді на сенсорному екрані робить можливим наступний тип завдань. Викладач пише на дошці питання, а учні пропонують власні відповіді. Вони перевіряють себе самі, пересуваючи фігури і відкриваючи відповіді.

Стосовно країнознавчої інформації добре зарекомендували себе вправи на поєднання фотографій історичних пам'яток та місць з відповідним описом. Усі елементи на дошці рухомі і можуть прикріплюватися один до одного. Звичайно, це завдання можна виконати і просто за допомогою олівця: намалювати стрілки між відповідним описом і фотографією. Але коли елементи можна переміщувати за допомогою руки, це додає динаміки і інтересу серед учнів.

Цікава робота відбувається з аутентичними матеріалами типу коміксів. Вчитель приховує репліку за допомогою інструменту «завіса», а учні повинні здогадатися, що під нею приховано. Це дійсно захоплюючий і творчий момент, тому що учні висловлюють найсміливіші та найнеочікуваніші відповіді. Викладач за допомогою інструментів інтерактивної дошки записує найдаліші варіанти здогадок та може використати їх під час наступних уроків в іншій групі.

Серед корисних інструментів інтерактивної дошки у процесі викладання іноземної мови ми вважаємо «годинник» і «куб». Годинник дозволяє чітко регламентувати час на виконання певного завдання, а куб стає у нагоді під час вивчення відмінювання дієслів. Шість сторін відповідають шести формам відмінювання (три особи в

однині і множині). Коли випадає певна кількість крапочок, учень називає відповідну форму відмінювання. Граматика відпрацьовується під новим кутом.

Першою безперечною перевагою роботи з інтерактивною дошкою у процесі викладання іноземної мови є наочність. Великий кольоровий екран дозволяє демонструвати будь-яке зображення (як статичне, так і динамічне): починаючи від таблиць з поясненнями певних граматичних чи фонетичних правил, схем утворювання часів, карт країн або міст, мова яких вивчається, малюнків та до уривків з іноземних фільмів, музичних кліпів тощо. Пояснювально-ілюстративний метод підвищує пізнавальну активність учнів за рахунок наочності та мультимедійних ефектів [1].

По-друге, це об'єднання інформації із різноманітних мультимедійних ресурсів: як заздалегідь підготовлених аудіо- та відеоматеріалів, так і навчальних ігор онлайн в інтернеті або перегляд онлайн-трансляції певної події.

По-третє, інтерактивна дошка сприяє чіткій систематизації та класифікації матеріалу. Це є перевагою як для учнів, так і для самого викладача, адже під час підготовки певного уроку він починає розуміти слабкі сторони у своїй презентації, детально розробляє планування уроку і надолужує виявлені вади. Це сприяє самоаналізу, вдосконаленню аналітичних здібностей педагога та прагненню до створення свого «ідеального» уроку, самовдосконаленню.

По-четверте, це спрощення пояснень схем та таблиць та їх більш легке розуміння учнями, чому сприяє факт наочності.

По-п'яте, збільшення об'єму пояснювального матеріалу. Оскільки викладач готує свою презентацію заздалегідь, він не витрачає час на малювання на дошці певних схем, на написання таблиць відмінювань дієслів тощо.

По-шосте, це динамічність та мобільність уроку. Заняття проходить жваво, захоплююче, в інтенсивному темпі, на «одному подиху».

По-сьоме, економія часу на занотуванні, оскільки учні мають можливість роздрукувати або сфотографувати матеріал. А також економія часу вчителя: більше не потрібно писати на дошці, оскільки слайди готуються заздалегідь.

По-восьме, можливість зберігати коментарі та результати роботи учнів для їх подальшого обговорення, аналізу, простеження динаміки, порівняння результатів з учнями іншої групи. Інколи буває доцільним повернутися до попереднього етапу уроку і повторити ключові моменти. До того ж даний та попередній пункти також дуже зручні у випадку, якщо учень захворів та має наздогнати пропущений матеріал, адже він має можливість переглянути увесь хід уроку.

По-дев'яте, можливість виходу за рамки університетської програми, що виявляється у залученні нових медіаматеріалів.

По-десяте, підвищення мотивації учнів, рівня активності та покращення їхніх результатів, адже матеріал запам'ятовується глибше через наочне сприйняття завдяки посиленню його емоційного впливу. Популярністю користуються ігрові завдання, коли учень торкається екрана, переміщує об'єкти, встановлює логічний порядок елементів у реченні або у тексті, малює, змінює кольори. Інтерактивна дошка руйнує бар'єри страху і невпевненості у учнів, які залюбки виходять до дошки, не бояться помилитися. Такий інструмент як «ластик» дозволяє легко стерти помилки.

Із недоліків роботи з інтерактивною дошкою можемо зазначити лише один. Він достатньо суттєвий, тому що полягає у великій витраті часу на підготовку вчителем інтерактивного уроку. Інколи підготовка однієї пари займає до двох тижнів. В окремих випадках навіть більше. Це виправдовує себе лише у тому випадку, коли у вчителя є можливість використовувати підготовлений урок одночасно у декількох групах із приблизно однаковим рівнем знань. А також, звісно, заощадить час викладача у наступному році.

Зазначимо, що регулярна робота з інтерактивною дошкою надає можливість для стимулювання професійного зростання педагогів, спонукає їх на пошук нових підходів до викладання. Викладач починає оцінювати усі потенційні матеріали з точки зору їх ефективності під час роботи з інтерактивною дошкою та невпинно поповнює свою професійну методичну скарбницю. Також інтерактивна дошка сприяє інтерактивності між учнем та викладачем, тому що викликає зацікавленість учнів, а також робить сам процес навчання більш ігровим та мотивуючим.

Під час роботи з інтерактивною дошкою у процесі викладання іноземних мов викладач може пропонувати учням як так звані «традиційні» види завдань на базі тексту, так і оригінальні, реалізація яких можлива тільки завдяки інтерактивній дошці («Шари», «Сітка», квізи, поєднання фотографій з їх описом, створення власних коміксів та інше). Інструменти інтерактивної дошки дозволяють вчителю творчо підійти до розробки кожного заняття. Основна складова таких оригінальних вправ – це ігровий елемент, який стимулює і мотивує учнів. Нестандартні завдання сприяють творчій активності на уроці, руйнують бар'єри невпевненості і страху учнів, сприяють розвиненню командного духу та встановлюють дружні зв'язки всередині класу. Інтерактивна дошка стає незамінним помічником для ефективного і якісного проведення колективної роботи і водночас дозволяє здійснити особистісно-орієнтований підхід.

Можливості використання інтерактивної дошки на уроках вивчення іноземної мови у процесі міжкультурної комунікації безмежні і надають багато переваг: наочність, об'єднання інформації із різних мультимедійних ресурсів, чітка систематизація та класифікація матеріалу, спрощення пояснення складних схем та таблиць, збільшення об'єму пояснювального матеріалу, динамічність та мобільність уроку, економія часу, можливість збереження коментарів та результатів роботи, вихід за рамки університетської програми, підвищення мотивації учнів та покращення їхніх результатів. Незважаючи на те, що підготування уроку з використанням інтерактивної дошки потребує від викладача неабияких зусиль та купу часу, ці фізичні та психологічні витрати виправдовують себе, коли педагог постійно спостерігає повну аудиторію студентів, а також бачить в їхніх очах зацікавленість, мотивованість та блиск.

Література

1. J. Tardif. Intégrer les nouvelles technologies de l'Information. Quel cadre pédagogique? / J. Tardif. – Paris : ESF Editeur, 1998. – 127 p.

2. Stephanie Vertallier Monet. L'utilisation du TBI en classe de FLE ou comment susciter des interactions orales / Stephanie Vertallier Monet // Linguistique, 2013. – P. 82-88.

Ольга Кобринец. Технологии работы с интерактивной доской на уроках иностранного языка в процессе межкультурной коммуникации студентов.

В статье рассматриваются технологии работы с интерактивной доской на уроках иностранного языка в процессе формирования межкультурной коммуникации студентов.

Ключевые слова: интерактивная доска, межкультурная коммуникация, иностранный язык.

Olga Kobrynets. Approaches of usage of interactive whiteboard at foreign languages classes while forming students' cross-cultural communication.

The article deals with approaches of usage of interactive whiteboard at foreign languages classes while forming students' cross-cultural communication.

Keywords: interactive whiteboard, cross-cultural communication, foreign language.

Стаття надійшла до редакційної колегії 31.10.2016